

โครงสร้างเรือนและองค์ประกอบเรือน ประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ดังนี้

- พื้น เป็นพื้นดิน
- เสา (โชน่งร้าน) ลักษณะเสาสี่เหลี่ยมผืนผ้าขนาด 0.16x0.16 ม. ไม้แคน
- คานพื้น เป็นคานเดี่ยว มีลักษณะสี่เหลี่ยมวางแนวตั้ง ไม้ประดู่ ขนาด 2"x6"
- ตงพื้น (หว่างร้าน) เป็นตงเดี่ยว ลักษณะสี่เหลี่ยมวางแนวตั้ง ไม้แคน ขนาด 2"x6"
- พื้น (แป้นปิ่น) ลักษณะเป็นไม้สี่เหลี่ยมแนวยาว ไม้แดง ขนาดหน้าไม้ 7" - 8" (ประมาณ 18 - 20 ซม.) หน้า 1"
- บันได (งันไคร) ใช้ไม้แคน กว้าง 1.17 ม. แม่บันไดขนาด 2"x6" ลูกตั้งขนาด 0.20 ม. ลูกนอนขนาด 0.17 ม. ความหนา 2" มีจำนวนขั้นบันได 7 ขั้น ไม่มีราวบันได ใช้หลังคาเดียวกับตัวเรือน
- โครงคร่าวผนัง ลักษณะวางแนวตั้ง (เซนตั้ง) ไม้แคนขนาด 1"x2"
- ผนัง (แป้นวา) ลักษณะไม้ตีซ้อนเกล็ดแนวนอน ไม้แดง ขนาด หน้าไม้ 7" - 8" (ประมาณ 18 - 20 ซม.) หน้า 1"
- ประตู (ประตูบอง) ลักษณะบานคู่เปิดออก ไม้ประดู่ ขนาด 0.97x1.50 ม. ช่องแสงกระจก สูง 0.30 ม.
- หน้าต่าง (ตูบอง) ลักษณะบานคู่เปิดออก ไม้ประดู่ ขนาด 0.76x0.90 ม. ช่องแสง 0.22 ม. ระดับความสูงจากพื้น 0.90 ม.
- อะเส ลักษณะสี่เหลี่ยมแนวตั้ง ไม้แคน ขนาด 2"x6"
- ซื่อ (โวงไต้ย) ลักษณะสี่เหลี่ยมแนวตั้ง ไม้แคน ขนาด 2"x6"
- ตั้ง ลักษณะสี่เหลี่ยมแนวตั้ง ไม้แคน ขนาด 2"x6"
- ออกไก่อ (ตะบ่าง) ลักษณะสี่เหลี่ยมแนวตั้งวางเดี่ยว ไม้แคน ขนาด 2"x6"
- จันหัน (สิยั่ว) ลักษณะสี่เหลี่ยมวางแนวตั้ง ไม้แคน ขนาด 2"x6"
- แป ลักษณะสี่เหลี่ยมวางแนวนอน ไม้แคน ขนาด 1 ½"x1 ½"
- เริงชาย (บันซ่าย) ลักษณะสี่เหลี่ยมแนวตั้ง ไม้แคน ขนาด 1"x6"
- หลังคา (หลังกาหยั่วเจ๊ก) ตัวเรือนหลักทรงจั่ว ส่วนเกย (เขีย) และส่วนอื่นเป็นเพิง ใช้สังกะสี
- ช่องระบายอากาศหน้าเรือนนอน เป็นลักษณะช่องโล่งระหว่างจันหันกับอะเส
- ราวระเบียง (พะนั๊ก) ลักษณะใช้ไม้วางแนวตั้ง ไม้แคน ขนาดแนวตั้ง 2"x1" ราวจับ 2"x1" สูง 0.72 ม.

ภาพที่ 4.122
ลักษณะรูปด้านตัวเรือน

หมายเหตุ: จากการถ่ายภาพโดยผู้ทำวิจัย (สำรวจเมื่อวันที่ 27 สิงหาคม 2552)

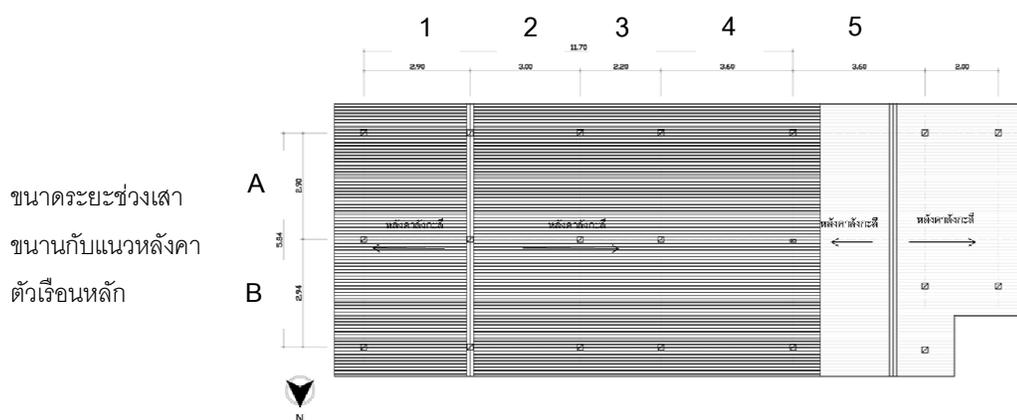
4.7.6 ขนาดและสัดส่วนตัวเรือน

4.7.6.1 ขนาดระยะช่องเสา

ภาพที่ 4.123

เกณฑ์ในการพิจารณาช่องเสา

ขนาดระยะช่องเสาดังฉากกับแนวสันหลังคาตัวเรือนหลัก

หมายเหตุ: เขียนโดยผู้ทำวิจัย

โดยมีเกณฑ์การแบ่งคือ ขนาดระยะช่องเสาแนวขนานกับสันหลังคา และขนาดระยะช่องเสาดังฉากกับแนวสันหลังคา

ขนาดระยะช่องเสาแนวขนานกับสันหลังคา

ตัวเรือนหลัก ระยะ A เท่ากับ 2.90 ม. ระยะ B เท่ากับ 3.94 ม.

ขนาดระยะช่องเสาแนวตั้งฉากกับแนวสันหลังคา

ตัวเรือนหลัก ระยะ 1 เท่ากับ 2.90 ม. ระยะ 2 เท่ากับ 3.00 ม.

ระยะ 3 เท่ากับ 2.20 ม. ระยะ 4 เท่ากับ 3.60 ม.

ระยะ 5 เท่ากับ 3.60 ม.

4.7.6.2 ขนาดพื้นที่แต่ละส่วน

- ส่วนชาน ขนาดพื้นที่เท่ากับ 5.04 ตร.ม.
- ส่วนเกย (เขีย) ขนาดพื้นที่เท่ากับ 21.02 ตร.ม.
- ส่วนเรือนนอน ขนาดพื้นที่เท่ากับ 47.30 ตร.ม.
- ส่วนเรือนไฟ ขนาดพื้นที่เท่ากับ 9.04 ตร.ม.
- ส่วนชานเรือนไฟ ขนาดพื้นที่เท่ากับ 2.50 ตร.ม.
- พื้นที่ใช้สอยรวม 84.90 ตร.ม.

4.7.6.3 ระดับการยกพื้นที่ในส่วนต่าง ๆ ของเรือน

- ส่วนชาน กับ ส่วนเกย (เขีย) ไม่มีการยกระดับ
- ส่วนเกย (เขีย) กับ ส่วนเรือนนอน เท่ากับ 0.15 ม.
- ส่วนชาน กับ ส่วนเรือนไฟ ไม่มีการยกระดับ
- ส่วนชานเรือนไฟ กับ ส่วนเรือนไฟ เท่ากับ 0.10 ม.

4.7.6.4 ระดับความสูงของเรือน

- ระดับจากพื้นดินถึงพื้นชั้นบน ความสูงเท่ากับ 1.50 ม.
- ระดับจากพื้นชั้นบนถึงช่อ ความสูงเท่ากับ 2.90 ม.
- ระดับจากช่อถึงหลังคา ความสูงเท่ากับ 0.50 ม.
- ความสูงรวม 4.90 ม.

4.7.7 การประดับตกแต่งส่วนผนังเรือน

4.7.7.1 ผนังหน้าเรือนนอน ผนังส่วนบนสุดติดรูปพระมหากษัตริย์ราชวงศ์จักรี ความสูงต่ำลงมาเป็นรูปในหลวงกับพระราชินี นอกจากนั้นติดรูปครอบครัว ปฏิทิน นาฬิกา

4.7.7.2 ส่วนเรือนนอน ผนังติดรูปพระโอรสกับพระแก้วก่อนนอน

ภาพที่ 4.124

ลักษณะผนังหน้าส่วนเรือนนอน

การตกแต่งผนัง ติดรูปพระมหากษัตริย์ในรัชกาลต่างๆ ของราชวงศ์จักรี รูปในในหลวงกับพระราชินี รูปครอบครัว ติดภาพวิวทิวทัศน์ และติดปฏิทิน

ประตู (ประตูบอง) บานเปิดคู่ ขนาด
0.97x1.50 ม. มีช่องแสงด้านบนสูง 0.30
ม. ประตูใช้ไม้ประดู่

ผนัง(แป้นวา) ขนาดหน้า 8" หนา 1"
ไม้แดง ตีซ้อนเกล็ด

หมายเหตุ: จากการถ่ายภาพโดยผู้ทำวิจัย (สำรวจเมื่อวันที่ 27 สิงหาคม 2552)

4.7.8 การใช้ประโยชน์จากโครงสร้างเรือน

4.7.8.1 ชั้นล่าง

- เสา ใช้เป็นที่ผูกเชือกกราว ตากผ้า และชิงตะขாயกั้นเลี้ยงไก่
- คานพื้น ใช้เป็นที่ผูกเชือกกราว ตากผ้า

4.7.8.2 ชั้นบน

- เส้า ภายในส่วนเรือนนอนใช้เป็นที่พักมุ้งเพื่อกันยุง แมลง ในการนอน ในส่วนอื่นใช้เป็นที่พักเตียงพับๆ ตีคานาพิก้า ใช้มุ้งห้อยเช่น เสื่อ และมุ้งเชือกเพื่อห้อยผ้ามา่าน

- โครงคร่าวผนัง ในส่วนเรือนนอน ใช้ติดรูปในหลวง กับพระราชินี และติดปฏิทินไว้ดูวันเวลา

- ชื่อ ส่วนเรือนนอน ใช้ติดหลอดไฟส่องสว่างตอนกลางคืน

- ออกไก่ ใช้ติดหลอดไฟส่องสว่างตอนกลางคืน

- จันทัน ภายในส่วนเรือนนอน ใช้ติดพัดลม ส่วนเกย (เขีย) ติดหลอดไฟส่องสว่างตอนกลางคืน และใช้ติดพัดลม

ภาพที่ 4.125

ลักษณะการใช้ประโยชน์จากโครงสร้างเรือน

ภายในส่วนเรือนนอน ออกไก่ใช้ติดหลอดไฟส่องสว่างตอนกลางคืน และจันทัน ใช้ติดพัดลม

หมายเหตุ: จากการถ่ายภาพโดยผู้ทำวิจัย (สำรวจเมื่อวันที่ 27 สิงหาคม 2552)

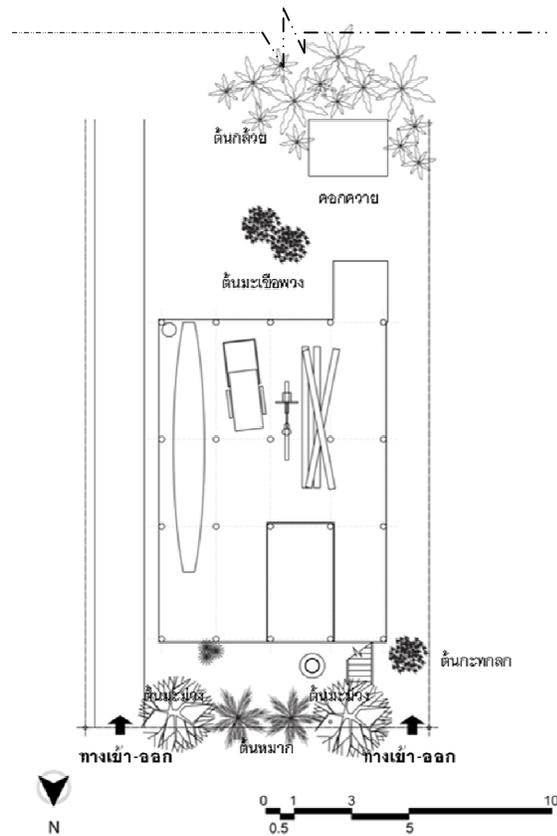
4.8 เรือนกรณีศึกษาที่ 8

เจ้าของเรือน	นายพินิจ ทักษิน
ผู้อยู่อาศัย	เมื่อก่อน จำนวน 7 คน ปัจจุบันอาศัย 1 คน
อายุเรือน	ประมาณ 30 ปี
ที่ตั้ง	บ้านเลขที่ 42 หมู่ 6 ซอยชานนุรักษ์ บ้านอาจสามารถ
อาชีพ	ทำนา ทำไร่
สำรวจเมื่อ	วันที่ 27 สิงหาคม 2552

4.8.1 การวางตัวเรือน

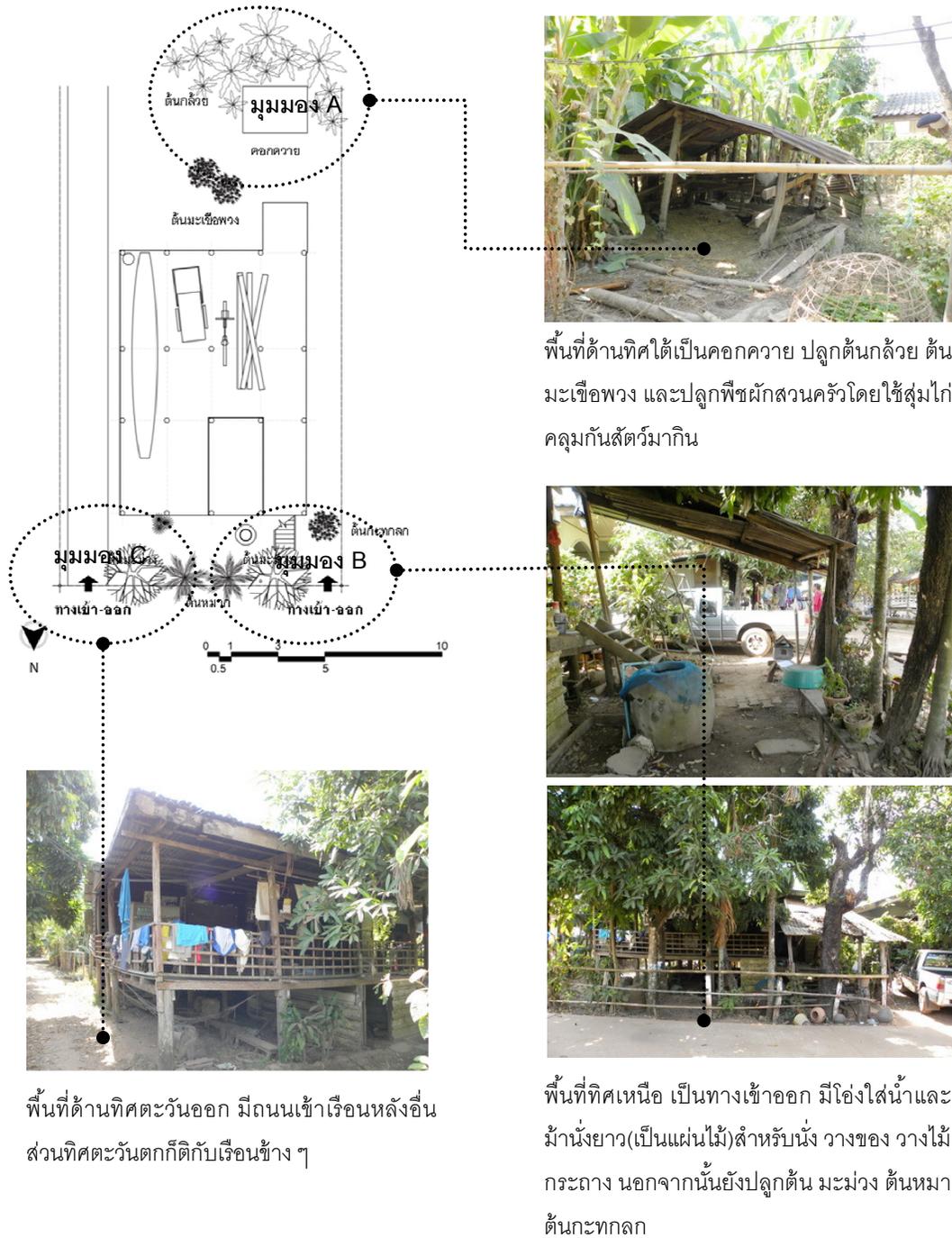
ภาพที่ 4.126

ผังบริเวณการใช้พื้นที่รอบตัวเรือน

หมายเหตุ: เขียนโดยผู้ทำวิจัย

ภาพที่ 4.127
ลักษณะการใช้พื้นที่รอบตัวเรือน

สรุป ลักษณะการวางผังเรือนและการใช้พื้นที่รอบตัวเรือน

ลักษณะการวางตัวเรือนหันหน้าจั่วแนวทิศตะวันออก - ตะวันตก ตัวอาคารอยู่ตรงกลางพื้นที่ ซึ่งหน้าตัวเรือนและทางเข้า - ออกอยู่ทางทิศเหนือ พื้นที่รอบ ๆ ตัวเรือนใช้เป็นพื้นที่ต่าง ๆ ดังนี้

ทิศเหนือ ใช้เป็นทางเข้า - ออก วางโถงน้ำบริเวณหน้าบ้าน ปลูกต้นมะม่วง ต้นหมาก ต้นกะทกลก ต้นวาสนา

ทิศใต้ ใช้เป็นพื้นที่ คอกควาย ปลูกต้นมะเขือพวง ต้นกล้วย

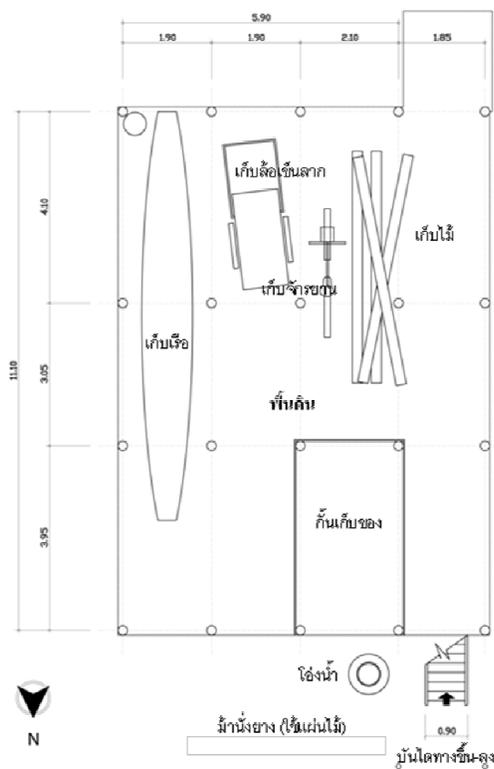
ทิศตะวันออก ติดถนนเรือนข้าง ๆ

ทิศตะวันตก ใช้เป็นทางเข้า - ออก ตำแหน่งยุ้งข้าว กองไม้ ปลูกพืชผักสวนครัวต้นตะไคร้ ต้นกล้วยต้นกระถิน

4.8.2 การวางแปลนเรือน

ภาพที่ 4.128

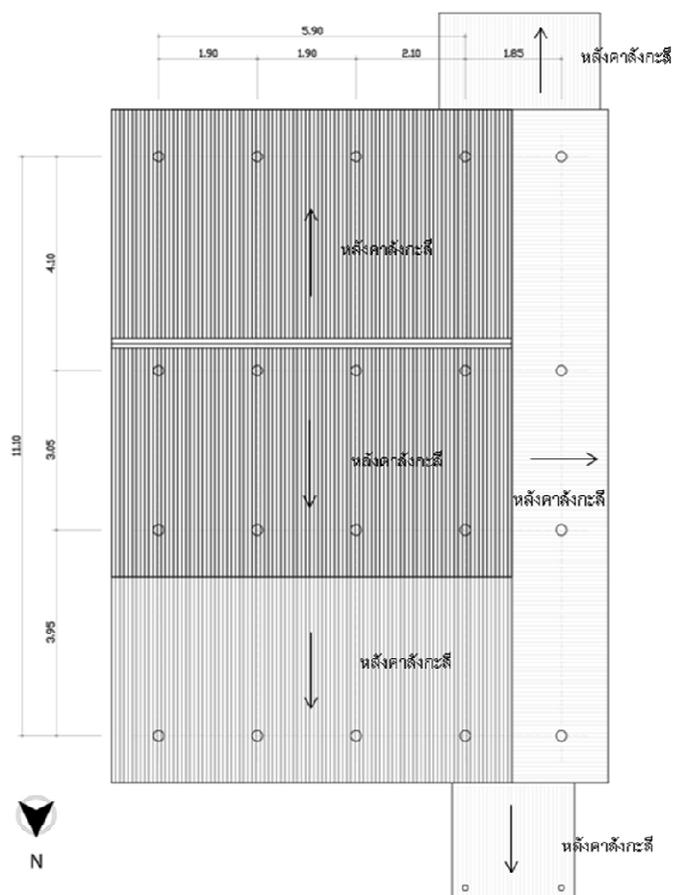
แปลนชั้นล่าง

หมายเหตุ: เขียนโดยผู้ทำวิจัย

ภาพที่ 4.130
แปลนหลังคา

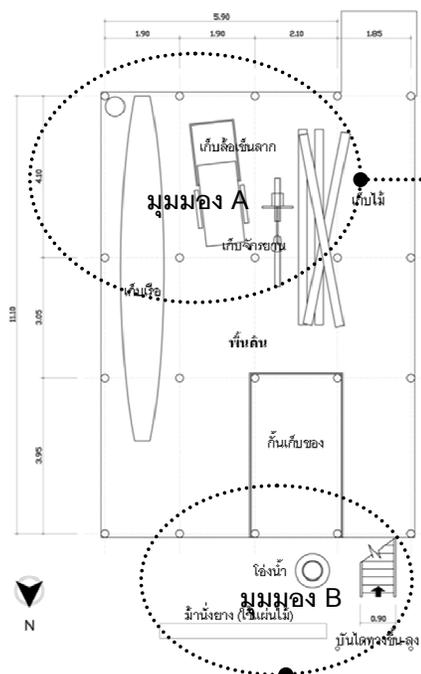
หมายเหตุ: เขียนโดยผู้ทำวิจัย

4.8.3 ลักษณะการจัดพื้นที่ใช้สอยภายในและการสัญจร

4.8.3.1 ลักษณะการจัดพื้นที่ใช้สอยภายใน

ชั้นล่าง ใช้เป็นพื้นที่ กั้นเก็บของ เก็บไม้ ฟืน เรือ เฟอร์นิเจอร์และอุปกรณ์ ประกอบด้วย ไม้ จักรยาน ล้อลาก เรือ

ภาพที่ 4.131
ลักษณะการใช้พื้นที่ชั้นล่าง

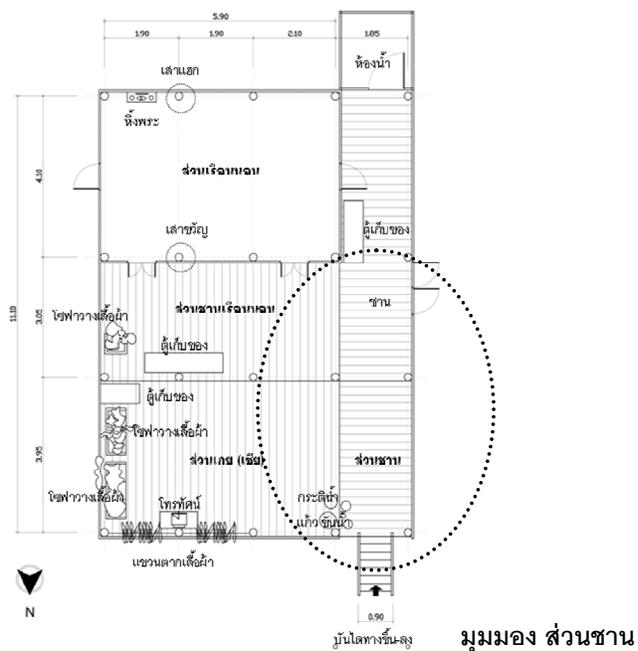

พื้นที่ชั้นล่าง (ใต้ถุน) ใช้เป็นพื้นที่เก็บเรือ เก็บแผ่นไม้ และเก็บรถจักรยาน

พื้นที่ชั้นล่าง (ใต้ถุน) กันเป็นห้องเก็บของ ด้านหน้าวางโถงเพื่อใส่น้ำ

หมายเหตุ: จากการถ่ายภาพโดยผู้ทำวิจัย (สำรวจเมื่อวันที่ 27 สิงหาคม 2552)

ภาพที่ 4.132
ลักษณะการใช้พื้นที่ชั้นบน ส่วนชาน

พื้นที่ส่วนชาน เชื่อมต่อกับบันไดชั้นลง ลักษณะโล่ง มีราวระเบียง ใช้ตากแขวนเสื่อผ้า วางกระดิกน้ำดื่ม ปัจจุบันเป็นที่วางตู้เก็บของ

หมายเหตุ: จากการถ่ายภาพโดยผู้ทำวิจัย (สำรวจเมื่อวันที่ 27 สิงหาคม 2552)

